

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

הלכות עניית אמן וקדיש

למילה "אמן" יש שלוש כוונות: "אמת", "כן יהי רצון" או "אמת וכן יהי רצון". על ברכות השבח כשעונים "אמן" מכוונים "אמת". לכן על שלוש הברכות הראשונות של שמונה-עשרה ועל ברכת "הטוב שמך ולך נאה להודות", עונים אמן ומכוונים "אמת". על כל הברכות שיש בהן שבח ובקשה כמו "אתה חונן לאדם דעת וכו' וחוננו מאתך", כשעונים אמן מכוונים "אמת וכן יהי רצון" וכן מכוונים בכל שאר ברכות שמונה-עשרה.

אמנם על ברכות שהן רק בקשה ותחינה, כשעונים אמן מכוונים "כן יהי רצון" ובקדיש ה"אמן" הראשון, הרביעי והחמישי - כוונתו "אמת" והשאר "אמת וכן יהי רצון" וצריך להיזהר ולא להתבלבל בזה ויבוא לידי כפירה ח"ו. (כה"ח שם ס"ק י"ד, עו"ח ויחי ט"ז, סי' קול אליהו)

סיפור לשבת - באדיבות שבועון כפר חב"ד

יהודי בניו יורק

באחת מנסיעותיי, הזדמן לי לשבת ליד יהודי הדור, לבוש חסידי. תוך כדי שיחה, התברר לו שאני חסיד חב"ד - אורו עיניו. "אמנם", כך אמר לי, "אינני חסיד חב"ד. אני חסיד מונקאטש, אבל אני בהחלט חסיד גדול של הרבי מליובאוויטש".

זה היה הרב חיים צבי שוורץ. הקשר של הרב שוורץ עם הרבי מליובאוויטש, התחיל כשהגיע לארה"ב כפליט שואה. הוא היה יחיד ובודד וביודעו על הקשר ההדוק בין רבו הרבי ממונקאטש בעל ה"מנחת אלעזר" לבין הרבי הריי"ץ נ"ע, החליט, כך סיפר לי, להיכנס, מיד עם הגיעו לגיו-יורק, לרבי הריי"ץ, לקבל את ברכתו והדרכתו. "נכנסתי לרבי מליובאוויטש", מספר הרב שוורץ, "גוללתי את הקורות אותי וביקשתי את ברכתו ועצתו להמשיך דרכי. הרבי נתן לי את ברכתו וייעץ לי להיפגש עם חתנו הצעיר, הרמ"ש, כפי שנקרא אז. נפגשתי עם הרמ"ש ששוחח עמי באריכות ואמר לי שלדעתו עליי לנסוע לברזיל, כי שם היו לא מעט יהודים והוא צפה שיגיעו לשם עוד הרבה פליטי השואה. כיוון שהחינוך היהודי שם היה לקוי - הוא ייעץ לי לנסוע לשם ולעסוק בזה". "כך אמנם עשיתי. אפשר לחבר ספר מכל מה שעבר עליי בנסיעה לארץ הרחוקה והזרה ההיא וכל הגלגולים שעברתי. ב"ה, עשיתי כעצת הרבי מליובאוויטש, פתחתי שם בית-ספר יהודי וב"ה ראיתי פרי טוב בעמלי והרבה יהודים נשארו ביהדותם, הודות לבית-ספר זה. במשך השנים, נשארתי, כמובן, בקשרים הדוקים עם הרבי מליובאוויטש. למרות שהייתי ונשארתי קשור למונקאטש, הריני חסיד גדול של הרבי מליובאוויטש שנתגלה לי כאיש אלוקים".

לצערי, לא הזדמן לי להיפגש שוב עם הרב חיים צבי שוורץ. לאחר שנים רבות, כשניסיתי ליצור עמו קשר, התברר לי כי כבר הלך לעולמו. במהלך אותה נסיעה, סיפר לי הרב שוורץ ע"ה:

"אחד מתלמידיי בא אליי יום אחד, לאחר שעות הלימודים ואמר לי שהוריו רוצים להיפגש עימי בדחיפות. אמרתי לו שיודיע להוריו כי הם יכולים לבוא הערב לביתי ואשוחח עמם בשמחה".

"מיד עם כניסתם, בטרם הספיקו לדבר, פרצה האם בבכי. הבת הבוגרת שלהם התיידדה עם גוי ובכוונתם להתחתן וכל מאמציהם להניאה מהחלטה עלו בתוהו. 'אם היא תתחתן עם הגוי', אמרה האם בבכי, 'חינו לא יהיו חיים. כיון שאתה מנהל של בית הספר שבו לומד בננו ואנחנו מאוד מרוצים מהחינוך שלו, באנו לבקש ממך, שתקרא לבת שלנו ותנסה אתה להשפיע עליה שלא תתחתן עם הגוי'. "הסכמתי כמובן ועודו באותו ערב, התקשרתי אל הבת והזמנתי אותה לשיחה, אלא שהיא לא היתה מוכנה לשמוע ואף טרקה בחוצפה את הטלפון. ניסיתי עוד פעם ושוב אותו דבר. לא ויתרתי. למחרת ביקשתי מההורים את כתובת הדירה שלה והלכתי לשם".

"כשנכנסתי, התחלתי לשוחח עמה ולהסביר לה שמלבד הדבר החמור שהיא עושה, היא גם גורמת להוריה הרבה צער ועוגמת נפש. אולם,

נערך בידי הרב טל חיימוביץ'

לעננה האדם "אמן" חטופה - קודם שאמר הש"ץ "יאמרו אמן" ולא יענה "אמן" קטופה - כאילו האל"ף נקודה בשווא או שמחסר קריאת הנו"ן שאומר "אמ" או שאומר "אמנ". וכן לא יענה "אמן" יתומה - שהעונה לא יודע על מה הוא עונה אמן ובזה אין הבדל בין אם הקדיש הוא חיוב עליו או שאינו חיוב מן הדין.

בעניית "אמן, יהא שמיא רבה", יש להיזהר להפסיק מעט בין "אמן" ל"יהא שמיא רבה", כי אמן הוא על "בחיכון וביומכון" וכו'.
אחר כך מתחיל "יהא שמיא רבה" ויאמר "הא שמיא רבה" בכל כוחו וכוונתו וגם ירים קולו מעט, אבל לא ירים קולו יותר מקול הש"ץ. (בא"ח ויחי י"א, סי' קול אליהו)

נערך בידי הרב טל חיימוביץ'

כל דיבוריי היו לשווא. לאחר שעתיים של שיחה, עזבתי את הדירה כלעומת שבאתי - ללא שום תוצאות".

"החלטתי להתיעץ עם הרבי מליובאוויטש, שעד היום עצותיו תמיד הועילו לי. צלצלתי לרב חזדקוב, שכבר הכיר אותי היטב, סיפרתי לו את הבעיה וביקשתי ממנו לשאול בשמי עצה מהרבי מה לעשות. הרב חזקוב ביקש ממני להמתין על הקו וכעבור כמה דקות הוא השיב לי, 'הרבי אמר שתגיד לבחורה, שיש יהודי בניו-יורק שלא יכול להירדם בלילה בגלל שהיא רוצה להתחתן עם גוי'".

"ברגע הראשון לא קלטתי או לא הבנתי את משמעות הדברים ובאופן ספונטני שאלתי את הרב חזקוב, מה שמו של היהודי הזה? ואז, לפתע אני שומע את קולו של הרבי על קו הטלפון: 'קוראים לו מענדל שניאורסון...' בזה הסתיימה השיחה. נדהמתי ובד בבד, חשבתי לעצמי, מה זה יהיה איכפת לה אם יש יהודי בניו-יורק שלא יכול להירדם? הרי אפילו הצער הגדול של ההורים שלה לא משפיע עליה!"

"בעודי מהרהר, צלצל הטלפון ועל הקו שוב הרב חזקוב: 'הרבי ביקש ממני זה עתה למסור לך שני דברים: ראשית - שלח צריך לעשות את השליחות שלו מתוך אמונה

ובטחון ולא מתוך ספקות. שנית - אתה יכול להגיד לה שהיא מכירה טוב את היהודי הזה מניו יורק'.

"אין צורך לומר שתדהמתי גברה שבעתיים, חיכיתי בקוצר רוח להיפגש עמה. הלכתי מיד לביתה אך היא לא היתה בביתה. השארתי פתק על הדלת שאני מחפש אותה דחוף מאד והשארתי את מספר הטלפון שלי. למחרת בבוקר היא התקשרה ואמרתי לה שיש לי משהו חשוב מאוד למסור לה. בתחילה היא לא הסכימה לשמוע, כי הבינה שהדבר קשור במאמצי השכנוע שלי, רק לאחר שהשתכנעה שבאמת מדובר בעניין בעל חשיבות מיוחדת - הסכימה להיפגש עמי באותו יום".

"כשנפגשתי עמה, מסרתי לה בדיוק כפי שהרבי הורה לי למסור: 'יש יהודי בניו-יורק, שלא מסוגל להירדם בלילה בגלל שאת עומדת להינשא לגוי'. 'ז' מ'ה ה'יהודי הזה?' היא שאלה. 'הרבי מליובאוויטש', עניתי. היא קמה בכעס ממקומה: 'בשביל זה קראת לי? זה הדבר הדחוף? מי זה הרבי מליובאוויטש? מה מעניין אותי הרבי מליובאוויטש?' - 'הוא אמר שאת מכירה אותו', עניתי לה.

- 'אינני מכירה אותו'.

- 'את בטוח מכירה אותו. אם הרבי אמר - סימן שאת מכירה אותו'. - 'איך הוא נראה?' שאלה. חיפשתי בביתי עד שמצאתי תמונה של הרבי מליובאוויטש. בראותה את התמונה, החווירה כסיד.

- 'כבר שני לילות שאני רואה את האיש הזה בחלום בא ומתחנן אליי שלא אתחתן עם הבחור. לא ייחסתי לכך שום חשיבות, כי הייתי בטוחה שזה בגלל שחשבתי על השיחה איתך'...

"אתה מבין לבד", אמר לי הרב שוורץ, "שהבחורה הזאת, בסופו של דבר, לא התחתנה עם הגוי"...

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

אירועי שנת הארבעים ולקחם לימינו

מה קרה בשנת הארבעים לצאת בני ישראל ממצרים? היתה זו שנה משופעת באירועים: מתו כבר כל מְיַי מִדְּבַר (רש"י במדבר, כ, א) מות מרים, חטא מי מריבה ומות אהרון, המלחמה עם הכנעני ותלונות העם על הלחם הקלוקל והנחשים והשרפים שהמיתו בעם. כל כך הרבה אירועים בשנה אחת!?

אלא, שרצה הקב"ה, שיכנסו בני ישראל לארץ ישראל כבר בשנה השנית. לכן, עשה הקב"ה ניסים גדולים בקריעת ים סוף ובמתן תורה על מנת לזכך את עם ישראל, להוריד את קליפת זוהמת הנחש ולהכניסם קדושים וטהורים לארץ. אלא שלצערנו, עם ישראל חטא בעגל. עקב זאת, חזרה קליפת זוהמת הנחש. אם עם ישראל לא היו חוטאים במעמד הר סיני, היו משה, אהרון ומרים נכנסים לארץ ישראל. בשל חטא העגל, עם ישראל הסתובב במדבר עוד שלושים ושמונה שנה ובזמן זה הקב"ה ניקה אותם עד שקם דור חדש. דור המדבר היו בעלי נשמות חזקות מאוד. הם

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

עברו ייסורים קשים במצרים, ספגו את כל המכות, אך גם "לקחו" איתם ממצרים קליפה קשה מאוד.

כאשר אדם נפטר, בזמן הקבורה, הקליפה הקשה שהיתה איתו נקברת גם היא ואינה מצויה יותר בעולם. דור המדבר היו ככלי וספוג לטומאה הקשה של מצרים שנדבקה בהם וכאשר מתו, במשך שלושים ושמונה שנה, הלכה גם הקליפה הקשה איתם וכך הם פתחו דרך לכל עם ישראל ולדור החדש להיכנס לארץ ישראל בלי קליפת מצרים. הם היו כקורבן, שכל המשא הזה היה עליהם ובגלל הסיטרא אחרא שהיתה דבוקה בהם, לא יכלו לחזור בתשובה שלמה והיו להם כל הזמן הפרעות. אם דור המדבר היה נכנס לארץ עם הקליפה הזאת, היתה נכנסת לארץ טומאה קשה של עבודה זרה ואי אפשר היה לתקנם.

הקב"ה לא כעס על דור המדבר, כי בזכותם עם ישראל נגאל ונפתחה לו הדרך. לכן, גם הם יקומו בתחיית המתים, לאחר ביאת המשיח, עם משה אהרון ומרים. כדברי המשנה (מסכת

למעוניינים במגישה עם **הרב ניר בן ארצי שליט"א** להתייעצות וברכה

ניתן להתקשר לטל' 599-599-1 בין השעות 10:00 ל-15:00 בימים א'-ה'

צוהר לתיבה - הרב חנן חסן שליט"א

נערך בידי הרב טל חיימוביץ'

סנהדרין קח, ע"א) רבי אליעזר אומר: עליהם (דור המדבר) אומר: "אֲסַפּוּ לִי חֹסֶדִי כֹרֵתִי בְרִיתִי עֲלֵי זַבָּחַ" (תהילים ג). דוד המלך מעיד שדור המדבר נחשבים חסידים ובעלי ברית עם הקב"ה. מתוך השיבושים הרבים שהיו בשנת הארבעים, עם ישראל מבין שהנהגה עומדת להתחלף: משה, אהרון ומרים לא יכניסו את עם ישראל לארץ ישראל, נגמר התפקיד שלהם כרגע בעולם. כעת, העם נמצא במבחן אמונה גדול מאוד: איך ימשיך ללא מרים ועזרתה הגדולה לנשים וללא אהרון אשר בזכותו קיבלו את עגני הכבוד, ועוד יותר - ללא משה רבינו. העם קולט שהנהגה השתנתה. יהושע ממשיך את הנהגת עם ישראל לבדו בלי מרים, אהרון ומשה, אך הדור החדש מותאם להנהגתו של יהושע. זהו המהלך של שנת הארבעים של עם ישראל במדבר.

גם היום מרגישים אנו שאין לנו הנהגה. יש מקרים קשים ותופעות קשות, אך צריכים אנו להיות באמונה גדולה וחזקה כי עומדים אנו לקראת הנהגה חדשה של מלך המשיח שיתגלה ברחמים.

למעוניינים במגישה עם **הרב ניר בן ארצי שליט"א** להתייעצות וברכה

ניתן להתקשר לטל' 599-599-1 בין השעות 10:00 ל-15:00 בימים א'-ה'

"ויקחו אליך פרה אדומה"

למה מן הבקר, ומדוע לא פר?

לשאלה "ומפני מה כל הקרבנות זכרים וזו נקבה?", משיבים חז"ל "משל לבן שפחה שטינף פלטין של מלך. אמר המלך, תבוא אמו ותקנה את הצואה". אפר הפרה אמור לכפר על מעשה העגל. אך למה דוקא כאמצעי לטיהור מטומאת מת? ומדוע פרה ולא פר? פרשת "פרה אדומה" כמעט "**מפרפרת**". על כל צעד ושעל אנו נתקלים בצירוף האותיות **פר**, החל ב**פרה**, הנ**ש**ר**פ**ת עַל פְּרָשָׁה, בא**פר** המתקבל, וכלה ב"**עפר** שְׂרָפַת החֻטָּאת".

אם נתחקה אחר הצירוף '**פר**', נגלה מושג קבלי הקרוי '**פר** דינים'. מה **לפר** ולדינים? מידת הדין, להבדיל ממידת החסד, מוכרת לנו באמצעות תופעות ואירועים קשים, שלכאורה אינם צודקים, עד כדי הרגשה חלילה, שאין אלוקים. לפי הפנימיות, מידת הדין אמורה להסתיר את האלוקות בעולם.

היא "נותנת כיסוי" לשם '**עולם**', מלשון **העלם** בכך שהיא כמו מעלימה את דבר הימצאותו של בורא לעולם.

ננסה להבין מה בין **פר** ובין דינים, מבלי להיכנס להסברים הקבליים. אם נבחן את כל השורשים הפותחים ב**פר**, נגלה שיש להם מכנה משותף מובהק, שעניינו חלוקה וריבוי. החל בה**פרדה**, ב**פריטה** של שטר למטבעות, ב**פריסת** כיכר לחם, ב**פרוק** של מבנה למרכיביו, ב**פריעת** השיער, ב**פרימת** תפרים, ובמיוחד בשרש הכפול **פ.ר.ר.** שמשמעו חלוקה חוזרת ונשנית עד כדי פירוים. המאפיין של הפעולות הנ"ל הוא לקיחה של מקור אחד, והפרדתו למספר רכיבים קטנים יותר. התוצאה היא - החסרה מהמקור וראיית הרכיבים כנפרדים זה מזה, למרות שמקורם אחד. כך הדבר גם במידת הדין שכמו מפרידה את הנבראים מבוראם ומעלימה את עובדת היותם איברים של ישות אחת גדולה. כשהקב"ה ברא את האדם, נכוונו לו חיי נצח. הוא הוזהר שלא לאכול מעץ הדעת "כי ביום אֶכְלֶךְ ממנו מות תמות". ומכיוון שחָטָא, נגזר עליו

העולם לתהו חלילה, אך "לא תוהו בְּרָאָה לְשֶׁבֶת וַיֵּצֵאָה". כלומר שהשורש **פ.ר.ה** מייצג את הרצון האלוקי להמשכיות החיים, כמתבטא במצוה הראשונה, "**פרו ורבו**". לא רק השורש, אלא גם הפרה עצמה משמשת סמל לרצון האלוקי להמשכת החיות, כמרומז בדברי חז"ל "יותר ממה שהעגל רוצה לינק, הפרה רוצה להיניק".

הצירוף של אפר ופרה מהוה תיקון והמתקה ל**פר** הדינים. אפר הפרה כמו מכיל את תמציתה המרוכזת, שבתוספת מים חיים, נותנת לנו את מי החטאת, העוזרים לנו להתגבר על טומאת המת. שתי המילים **אפר** ו-**פרה**, בנויות על בסיס האותיות **פר**, אלא שבמילה **אפר**, האות **א'** קודמת ל-**פר**. מעתה אם נרצה, **פ"ר** הדינים לא יכסו ולא יסתירו עוד על אלופו של עולם. האותיות **א' ו-ה** שהוספנו ל**פר**, כדי לקבל **אפר פרה**, הן אותיות "ממתיקות" במיוחד. רמז לכך מביא הרבי מליובאוויטש בהתייחסו למילה **אהבה (אה** בה, בפנימיותה). גם שמו של **אהרן** הכהן, ה"אוהב את הבריות", פותח ב-**אה**.